

1792

Civibus Varsaviensibus
secundum concilium de.

<http://rcin.org.pl>

XVIII. 1.1277

CIVIBUS
VARSAVIENSIBUS

SECUNDUM CONCILIUM LIBERUM CELEBRATURIS,

CIVIS.

XVIII. 1. 1277

Ignavum fucos pecus a præsepibus arcent.

Virg:

Qui novit urbem civis & incolas,
Quæ sentit, ajat. Nil temerarie
Fuci strepentes consulentum
Agmen apum impediant secundum.

Nuper cupivit Laida litiger
Præstantiorem, per vada Vistulæ
Portum, sonorosque universis
Ridicule lapides plateis.

)1(

**Majora sanis utilioraque
Optanda non sint! Bacchus & otia
Furem scelestorumque turmas
Erudiunt populoque subdunt.**

**Contagiosos vellite funditus
Fontes malorum, ne rapiat cohors
Ignava, nostrorum laborum
Emolumenta sibi saginae.**

**Duret tenellos jam pueros labor.
Discant puellae ducere stamina,
Siccare ne prolem feratis
Cum patre pocula ganeonum.**

**Non vultis ægros multiplicarier
Chironi in usum: toxica mentibus
Impune det, quicumque avarus
Stultitiam populo propinet!**

Exempla pompæ splendida divitum
 Incauta sumit turba inopum sibi;
 Cum luxus annonæ aut amictus
 Artificem minime decorat.

Industriosæ jam Berecynthia
 Tradat Minervæ munera Lechica.
 Vendamus externis beatæ
 Materiam patriæ & laborem.

Secura virtus sit: trepidet scelus
 In jus vocatum iudice ab Aeaco,
 Tentata prædam ne petitam
 Jurgia suppeditent malignis.

Desuescat audax litibus improbis
 A cive civis quærere gloriam,
 Umbram sequentem bella facta,
 Quæ sterilis sine re fatiscit.

)2(

C I V I B U S

Consulem sibi delecturis.

NE consulatum barbare poscito
Tortor tuorum: ne pete turbide
Patrone: pellax scenerator,
Ne cupidus patris ambi honorem.

Haud civitati carnifice est opus:
Haud voce venali: haud propera manu
Furti polite perpetrandi.
O! procul, hinc procul este, pravi!

Felix fruatur consule civitas
(**Q**uem non libido, non tumor aut fames
Inclinet argenti ad nefanda)
Jura hominum penitus tuente.

Talem in senatu quærite: quaerite
In pervetustis artificum casis.
Virtus ministret deligendum,
Fidere divitiis cavete.

*vernaculam tyrannidem, quam ferunt
agricolae, dissimulanti,
carpentem exteram.*

Num tuæ desunt patriæ tyranni?
Num miser nemo juga prisca portat;
Dum tibi in sacram venit hic tyrannis

Extera mentem?

Liber est sutor coriariusque:
Libere prelum generat libellos:
Artifex multus manet & propola
Liber in urbe.

**Liberos istos quis alit recentes ?
Unde cerdoni corium ? sophorum
Cœtai vinum ? status universæ
Commodus urbi ?**

**Gentis humanæ columen perenne,
Cultor arborum nihili putatus
Liberos nutrit, tegit atque vestit
Mancipium ipse.**

**Antequam Phœbus redivivus undis
Surgit; ad crudum properat laborem
Gnavus & solers, & ad ipsa cœptum
Prandia profert**

**Pranso heri licitor (1) scutica feroce
Mandat & diris opus otiosus ;
Delius donec caput æstuoso
Æquore condit.**

---

(1) *Podstarości.*

Tum quies bubus datur: ipse lassus
Consecrat noctem domui fovendæ,
Dulcis ut conjux sobolesque fusco
Furfure vivant.

Ast herus Bacchi Venerisque servus,
Qua det, ignarus, ratione tellus
Dona mortali generi, tributa
Prodigit amens.

Diligit lusus epulasque lautas.
Hinc adulator, canis inde blandus
Lingit, & circum sonipes ovantem
Plurimus hinnit.

Filius turgens meritis avorum,
Sumit exemplum: cui vinolentus
Longa præceptor patris atque matris
Stemmata garrit.

Divitum donis inhians , placere
Nititur pravis sophus ille pravus :
Tempori servit : sibi consulendo ,
Firmat inepta.

Otiosorum genus addit astris
Rustico (2) insultans statui , magister
Squalido natus famulo , gerente
Nomen inane.

Bestias inter numerat scelestus
Fulcra regnorum , quibus absque cives
Urbis & castri generosa turba
Pane careret.

Tempus ut fallat malesanus hæres ,
Rus patris visit. Tremefit colonus
Aspero obtutu domini futuri :
Accola abhorret.

---

(2) *Utinam nomina chłop , gbur literarum magistris vilia non essent!*

Vah! sui aucturus venerationem,
Præbet accessum haud facilem: tonante
Voce se clamat nimis occupatum,
Ludicra tractans.

Hercules Caci superator inter
Fæminas vilis stata pensa duxit
Omphalæ: hic terræ (3) generoso amatæ
Stamine ludit.

Membra dum molli rapit e grabato;
Pendulam filo capit inquietus
Orbitam, de almis meriturus arvis,
Æmulus heros.

Dexteram versus modo, nunc sinistram
Nens jacet, sursum modo nunc deorsum
Patriæ bullam, nova eo negante
Fila labore.

---

(3) *Orbitam a filo pendulam, qua vel in compitis ludunt otiosi, nomine Pa-tryotka insigniunt.*

Tyro miratur stupidus peritam
Dexteram: blandi socii celebrant:
Laude barbatus vehemente sartor
Donat apella,

Jamque cincinnos fruit hic heriles:
Ille jentaclum dat hero, iste vestem.
Pasto & ornato venit ardor, omni
Currere villa.

Bellulus præbet sonipes ovanti
Terga sessori, crepitante putrem
Ungula terram quatiens, Lycisca
Usque latrante.

Pulveris crassi saturum remittit
Ad lares tandem patrios anhelus
Ac madens. Heros, faciem lavatus,
Prandia poscit.

Prædicat veseens, (sociique plaudunt)
Ut puer ludens triviis, anusque
Tristis, ad flagri dederint fragorem,
Terga paventes.

Rusticos vultus, rigidos amictus,
Squalidum callum manuum, cibosque
Voce vulgares levis otiator
Carpit herili.

Temporum ignarus, vocat impudentis
Reprobam (4) Chami sobolem colonos,
Esse se jactans dominum: sua esse
Mancipia illos.

Immemor, Bacchi Cererisque dona
Rusticis primum manibus venire:
Tum gulæ gentes per eas herili
Cedere fuisse;

---

(4) *Agricolæ passim per contemptum
Chamos vocant.*

Orbus a sensu puer, æmulator
Patrius, patrem superans furore, ⁊
Pro laborantum meritis cachinnum,
Solvit iniquus.

Ire venatum juvat & virēte
Currere in campo: canum odora turma
Spem colonorum segetes, equinaque
Ungula sternit.

Dum phalanx sudat quadrupes bipesque,
Unicum cursu leporem fatigans;
Hospites duros vetus ille ruris
Incola ludit.

Nunc per abstrusas volitat salebras:
Nunc petit dumos sua lustra: nunc se
Vertit auritus rediens in agros,
Prælia doctus.

Sauciant spinæ canum equumque plantas.
 Pulveristædet bibiti, atque summis
 Montibus lapsæ repetenda suadent
 Testa tenebræ.

Rura cultores populata plorant.
 Candidus quidam venerandus annis,
 Admonens culpæ juvenem, potente
 Fuste feritur.

Integri lædit proba disciplina
 Rustici, corruptum alio magistro.
 Doctor aes mendax tulit ante: fert nunc
 Verbera verax.

Odit agrestes operas tyrannus,
 Odit & vitam leporis vagantis,
 Oreque ac gestu simul huic & illis
 Dira minatur.

Libere auritus fugiet, vel arte
Ludet ignaros pueros canesque:
Simplices fixosque manent colonos
                    Flagra famesque.

Cæna mox segnem recreat catervam,
Et pavementum madet ipsum Jaccho.
Lauta hero præbens, fruitur nigello
                    Pane colonus.

Tunc sic pressos vocitabis audax
Liberos? Vili studio tyrannos
Tu teges nostros, juga tanta dicens
                    Jura, poeta?

Quin magistellos opulentiorum
Admone, mentes teneras amore
Imbuant gentis, sine qua peritet
                    Comptulus omnis.

Exuet nato genitor monente
 Integri crudele odium coloni ;
 Dum tuo doctor monitu juventæ
 Suaserit apta.

Quid Paphum prodest Venerisque nosse
 Tempia? Callosi videat Camilli
 Vomerem, duros videat Catonis
 Tyro labores.

Nos pater mundi sapiens creavit
 Unicum tantum genus: esse fratres
 Gestiens, sese famulos herosque
 Jussit amare.

Quos pecus dicunt hebes, ebriosum ;
 Ultro heri reddunt hebetes, bibaces ;
 Ut notatorum rudiumque sint im-
 pune tyranni.

Obvenit passim agricolis iniquus
Doctor hebræus, scholaque in popina est:
Semper astutus docuit redemptor (5)
Pessima vernas.

Sæpe libertus sapuit Quiritum.
Rusticus cur non sapiat polonus;
Liberum si quid poliat fidelis
Cura magistri.

Rex amat sanctos, amat & senator
Ac eques quidam solidus colonos.
Cur laborantum, generosa turba,
Millia vexet?

Sentiat fratrum lacrymas, Getarum
Cors avarorum: strepito tyrannis
Sarmatis, vates: peregrina noli
Carpere regna.

---

(5) *Arendarz.*

Varsaviae prelo. Dufour. NO 1792.

XVIII. 1. 1277

<http://rcin.org.pl>

1277

<http://rcin.org.pl>

F

XVIII.1.1277